

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE OUDENAARDE OP 20 OKTOBER 2017

In zake van het Openbaar Ministerie tegen :

als beklaagde:

1. D. E., R., A., geboren te Zwevegem op (...), met woonplaats te (...),

als burgerlijke partij:

2. V. W., geboren te Ronse op (...), met woonplaats te 9600 Ronse, (...);
3. V. B., R., C., geboren te Kortrijk op (...) met woonplaats te (...);
4. R. T., M., M., geboren te Dendermonde op (...), met woonplaats te (...);

beklaagd van :

de eerste:

te Ronse.

tenlastelegging A: discriminatie

A.1. ...

A.2. ...

tenlastelegging B: laster en eerroof

aan een persoon die klacht doet, met name aan W. V., T. R. en B. V., kwaadwillig, in een van de bij artikel 444 van het Strafwetboek aangeduide gevallen, een bepaald feit ten laste te hebben gelegd, dat zijn eer kan krenken of hem aan de openbare verachting kan blootstellen, en waarvan het wettelijk bewijs niet wordt geleverd, terwijl de wet het bewijs van het ten laste gelegde feit toelaat,

met de omstandigheid dat een van de drijfveren van het misdrijf bestond in de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon wegens diens zogenaamd ras, zijn huidskleur, zijn afkomst, zijn nationale of etnische afstamming, zijn nationaliteit, zijn geslacht, zijn seksuele geaardheid, zijn burgerlijke staat, zijn geboorte, zijn leeftijd, zijn fortuin, zijn geloof of levensbeschouwing, zijn huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, zijn taal, zijn politieke overtuiging, zijn syndicale overtuiging, een fysieke of genetische eigenschap of zijn sociale afkomst, namelijk:

B.1.

B.2. op een niet nader te bepalen tijdstip in de periode van 1 december 2015 tot en met 29 december 2015: door in een artikel van de krant De Morgen te verklaren dat de N-VA van vandaag de rechtstreekse erfgenamen zijn van de collaborateurs van toen met de omstandigheid dat een van de drijfveren van het misdrijf bestond in de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon wegens zijn politieke overtuiging;

tenlastelegging C: schriftelijke beledigingen

tenlastelegging D: mondelinge beledigingen

op een niet nader te bepalen tijdstip in de periode van 1 december 2015 tot en met 29 december 2015.

in een van de omstandigheden in artikel 444 van het Strafwetboek bepaald, een persoon die drager is van het openbaar gezag of van de openbare macht of die met een openbare hoedanigheid is bekleed, te weten W. V., T. R. en B. V., door woorden te hebben beledigd in zijn hoedanigheid of wegens zijn bediening.

met de omstandigheid dat een van de drijfveren van het misdrijf bestond in de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon wegens diens zogenaamd ras, zijn huidskleur, zijn afkomst, zijn nationale of etnische afstamming, zijn nationaliteit, zijn geslacht, zijn seksuele geaardheid, zijn burgerlijke staat, zijn geboorte, zijn leeftijd, zijn fortuin, zijn geloof of levensbeschouwing, zijn huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, zijn taal, zijn politieke overtuiging, zijn syndicale overtuiging, een fysieke of genetische eigenschap of zijn sociale afkomst,

namelijk door in een interview aan de krant De Morgen te verklaren dat de N-VA van vandaag de rechtstreekse erfgenamen zijn van de collaborateurs van toen met de

omstandigheid dat een van de drijfveren van het misdrijf bestond in de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon wegens zijn politieke overtuiging;

De procedure werd op regelmatige wijze aanhangig gemaakt en de stukken werden ingezien, onder meer de beschikking van de raadkamer dd. 10 maart 2017 waarbij de beklaagde voor de hem. ten laste gelegde feiten B.2 en D naar de correctionele rechtbank alhier werd verwezen.

Gehoord mr. H. B., advocaat H., namens de burgerlijke partijen.

Gehoord het Openbaar Ministerie in de vordering, bij monde van substituut-procureur des Konings J. V. h..

Gehoord mr. H. V. D. C., advocaat te Brussel, namens de beklaagde.

Na de beklaagde behoorlijk ondervraagd en gehoord te hebben.

OP STRAFRECHTELIJK GEBIED

1. Wat betreft de bevoegdheid van de rechtbank

De beklaagde wordt in deze vervolgd wegens laster en mondelinge beledigingen.

Beklaagde stelt dat het om een drukpersmisdrijf gaat waarvoor overeenkomstig art. 150 GW het Hof van Assisen bevoegd is. De uitspraken van beklaagde waren bedoeld om via een krantenartikel en dus via een geschreven tekst verspreid te worden, ongeacht of de beklaagde deze tekst zelf geschreven heeft of niet.

Art. 150 G.W. stelt:

"De jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsmede voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie ingegeven zijn".

Vooreerst weze opgemerkt dat in de tenlasteleggingen B.2 en D als verzwarende omstandigheid werd voorzien dat de feiten gepleegd werden vanuit een haat, misprijzen of vijandigheid tegen een persoon, ingevolge diens ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, enzoverder, alsook diens politieke overtuiging. Louter afgaande op de kwalificatie is aldus overeenkomstig art. 150 G.W. niet het Hof van Assisen bevoegd, maar wel de correctionele rechtbank.

Voor zover deze verzwarende omstandigheid, minstens wat betreft racisme en xenofobie, niet zou weerhouden worden, is de correctionele rechtbank wel degelijk bevoegd kennis te nemen van de ten laste gelegde feiten, op grond van de volgende beoordeling.

Een drukpersmisdrijf slaat op (Cass. 21 oktober 1981, Arr. Cass., 1981-82, 271 ; Cass. 9 oktober 1985, Arr. Cass., 1985-86, 152) :

- het misbruik maken van de vrijheid van mening, welk misbruik een strafbare gedraging uitmaakt ;
- in een tekst die vermenigvuldigd is door een drukpers of enig gelijkaardig procedé ;
- die effectief verspreid wordt, waaraan een daadwerkelijke openbaarmaking gegeven is.

De vermenigvuldiging van strafbare mondelinge of audiovisuele meningsuitingen levert evenwel geen persmisdrijf op, aangezien het niet gaat om geschreven teksten (Cass. 29 oktober 2013, Arr. Cass., 2013, afl. 10, 2260).

Art. 150 Grondwet dient gelezen te worden in samenhang met Art. 25 Grondwet dat stelt :

"De drukpers is vrij; de censuur kan nooit worden ingevoerd; geen borgstelling kan worden geëist van de schrijvers, uitgevers of drukkers.

Wanneer de schrijver bekend is en zijn woonplaats in België heeft, kan de uitgever, de drukker of de verspreider niet worden vervolgd."

Beide artikelen van de Grondwet betreffen dus de mogelijke bestraffing van de schrijver van een tekst die werd verspreid, ondergeschikt van de drukker of de verspreider. In die zin zijn beledigingen door woorden uitgesproken op een persconferentie, zelfs met de bedoeling de gezegden in de pers te zien verschijnen, gewone misdrijven en geen persmisdrijven (Cass. 11 december 1979 Arr. Cass. 1979-80, 452; RW 1979-80, 2691).

De in de verwijzingsbeschikking van de Raadkamer weerhouden feiten betreffen bijgevolg geen persmisdrijf, aangezien beklagde zijn uitlatingen mondeling heeft gedaan en niet in een tekst, weze het in het bijzijn van een journalist met het oog op eventuele publicatie in een krant. De tekst werd nog steeds geschreven door de journalist, waarbij beklagde voorhoudt dat hij niet in de gelegenheid werd gesteld om het bewuste artikel op voorhand na te lezen.

Ongeacht de kritiek die er in de rechtsleer op voormelde rechtspraak bestaat, is deze rechtspraak tot op heden wel eenduidig en behoeft er geen vraag gesteld te worden aan het Grondwettelijk Hof.

Aangezien er geen sprake is van een drukpersmisdrijf, is ook de korte verjaring van art. 12 van het revolutionair decreet van 20 juli 1831 niet van toepassing, doch wel de gemeenrechtelijke verjaringstermijn en zijn de feiten op heden niet verjaard.

2. Wat betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering

Vervolgens roept beklagde de onontvankelijkheid van de strafvordering in omdat de onderzoeksrechter wat betreft de feiten waarvoor beklagde thans vervolgd wordt, buiten haar saisine is getreden.

De onderzoeksrechter was gevat ingevolge een klacht met burgerlijke partijstelling van 29 oktober 2015 wegens feiten van laster en eerroof en discriminatie vanaf 1 september 2015 "tot heden", dit laatste te lezen als tot 29 oktober 2015.

Vervolgens nam ook de Procureur des Konings een vordering tot gerechtelijk onderzoek wegens inbreuken op de antidiscriminatiewet in de periode van 1 september 2015 "tot heden", dit laatste is dan te lezen als "tot 30 november 2015", zijnde de datum van de vordering.

De beklaagde wordt thans vervolgd voor feiten gepleegd van 1 december 2015 tot 29 december 2015, zijnde nà de geïncrimineerde periode zoals voorzien in de vordering tot gerechtelijk onderzoek enerzijds en de klacht met burgerlijke partijstelling anderzijds.

Het is naar aanleiding van zijn verhoor ter klachtbevestiging op 18 januari 2016 dat de burgerlijke partij W. V. zal verwijzen naar het bewuste artikel in de Morgen van 29 december 2015 met de bewuste uitlating waarvoor beklaagde thans wordt vervolgd. Ook R. T. verwees in zijn verhoor ter klachtbevestiging van 15 januari 2016 naar uitlatingen van beklaagde in de pers, waarbij hij een overzicht voegde van wat er in de pers naar aanleiding van deze zaak was verschenen (st. 2/12-2/22).

De burgerlijke partij V. B. voegt aan haar verhoor ter klachtbevestiging van 13 januari 2016 het artikel uit De Morgen van 29 december 2015.

Na deze verhoren ter klachtbevestiging schreef de onderzoeksrechter op 28 januari 2016 een kantschrift uit naar de politie te Ronse teneinde D. E. als inverdenkinggestelde te verhoren onder verwijzing naar de feiten vermeld in de klacht met burgerlijke partijstelling van laster en eerroof en discriminatie in de periode van 1 september 2015 "tot heden", dit dus te lezen als "tot 29 oktober 2015". Over dit laatste kan geen discussie bestaan nu de onderzoeksrechter duidelijk heeft verwezen naar de "ten laste gelegde feiten ingevolge de klacht met burgerlijke partijstelling" (st. 2/31).

In het verhoor van beklaagde van 3 februari 2016 wordt beklaagde in eerste instantie verhoord over zijn mail naar mevrouw H. en over het al dan niet weren van NVA-politici op de 8 mei-viering. Het is in het kader van zijn verhoor dat beklaagde blijkbaar spontaan zelf melding maakte van een interview dat hij op 28 december 2015 had gegeven aan mevrouw A. V. d. B., dit in aanwezigheid van zijn raadsman Mter. E. V., in de ouderlijke thuis van beklaagde te Zwevegem. De journaliste zou tegen de afspraken in dit artikel ook hebben gepubliceerd in Het Laatste Nieuws. Beklaagde had nooit een ontwerp van het persartikel mogen ontvangen, alhoewel daar uitdrukkelijk om was gevraagd. Hij was zelf verontwaardigd toen hij het artikel in het Laatste Nieuws zag verschijnen. Het artikel in De Morgen vond hij een correctere weergave van wat hij had gezegd.

Uit de schriftelijke neerslag van het gerechtelijk onderzoek blijkt dus niet dat de onderzoeksrechter of de ondervragers buiten hun saisine zijn getreden. In zoverre de ondervragers de beklaagde wel zouden geconfronteerd hebben met de artikelen uit De Morgen en Het Laatste Nieuws zoals deze hen door de burgerlijke partijen waren overhandigd, kan daar nog geen overschrijding van de saisine uit afgeleid worden. Immers werd beklaagde in verdenking gesteld wegens inbreuken op de Antidiscriminatiewet, waarbij het van belang was om de ingesteldheid van beklaagde

na te gaan zoals deze kon blijken uit bepaalde persartikelen, ook al verschenen deze artikelen nà de geïncrimineerde periode. Ook de incriminatie "laster" veronderstelt een kwaadwillig opzet, zodat ook in dit verband het van belang was om te polsen naar de ingesteldheid van beklagde.

Het is pas de Procureur des Konings die in zijn eindvordering van 22 november 2016 de tenlasteleggingen B.2 en D zal voorzien, betrekking hebbende op het bewuste persartikel verschenen op 29 december 2015. Waar de eindvordering van het Openbaar Ministerie alle feiten dient te vermelden ten aanzien van alle personen die werden opgenomen in de vordering tot gerechtelijk onderzoek, is er geen beletsel dat nog andere feiten in de eindvordering worden opgenomen, zelfs al werd er nooit een gerechtelijk onderzoek voor gevorderd. Deze feiten kunnen blijken uit het onderzoeksdossier of uit stukken die door de procureur aan het oorspronkelijke dossier werden gevoegd (V., R., Handboek Strafvordering, Maklu, 2010, nr. 1318).

Bijgevolg kan geen onontvankelijkheid van de strafvordering weerhouden worden.

3. Wat betreft de gegrondheid van de strafvordering

3.1. De beklagde wordt in deze vervolgd wegens laster en mondelinge beledigingen. Waar er geen sprake is van een feit waarvan de wet het bewijs niet zou toelaten is er wel degelijk sprake van "laster" en niet van "eerroof".

3.2 Het misdrijf van laster veronderstelt (art. 443 S.W.) :

- de aantijging van een bepaald feit, dit is een feit dat het voorwerp kan uitmaken van ene rechtstreeks bewijs en van een tegenbewijs aan een welbepaald persoon ;
- een feit dat de eer van een persoon kan krenken of hem aan de openbare verachting kan blootstellen ;
- zonder dat het wettelijk bewijs wordt geleverd ;
- de openbaarheid ;
- met kwaadwillig opzet.

De persoon wiens eer kan gekrenkt worden, kan zowel een natuurlijke als een rechtspersoon betreffen. Het moet wel gaan om een welbepaald persoon, die duidelijk identificeerbaar moet zijn, zonder dat hij daarom bij naam moet genoemd worden (D. N., A., M. de droit pénal spécial, Kluwer, 2014, nr. 817).

3.3 De openbaarheid wordt dan omschreven in art. 444 S.W., met name :

- Hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen;
- Hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken;
- Hetzij om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen;

- Hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden;
- Hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegegeeld worden.

Door vast te stellen dat gesprekken gevoerd werden in tegenwoordigheid van verscheidene personen in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken, en die de eerrovende gesprekken hebben kunnen horen, stelt de feitenrechter noodzakelijk vast dat die gesprekken de door dit artikel vereiste openbaarheid hadden (vgl. Cass., 21 juni 1954, Pas., I, 902; Arr. Cass., 1954, 678). Als een dergelijke plaats geldt om het even welk lokaal, iedere vergadering met welk doel ook zelfs van lichamen die geen openbare zittingen houden zoals de beheerraad van een vennootschap, met deze enkele uitzondering dat het niet om het huis van een particulier mag gaan (vgl. Cass., 12 december 1881, Pas., 1882, I, 10).

De hypothese van alinea 3 van art. 444 S.W. (niet openbare plaats) veronderstelt een privé-vergadering in een privé-plaats voor zover meerdere personen het recht hadden er te vergaderen of te bezoeken. Het feit dat de uitlatingen gebeurden in aanwezigheid in aanwezigheid van twee personen, is niet noodzakelijk voldoende, wanneer het bijv. ging om de echtgenoot en één derde (D. N. A., o.c. nr. 821).

'In tegenwoordigheid van de beledigde' beduidt de toestand waarin de beledigde de tegen hem gerichte woorden hoort of kan horen terwijl ze uitgesproken worden (vgl. Cass., 15 januari 1912, Pas., I, 81).

Art. 444, alinea 5 veronderstelt het belasteren door middel van een geschrift, drukwerk of niet, beelden of symbolen die publiek gemaakt zijn door ophanging, verdeling, verkoop, te koop stellen of tentoonstellen aan het publiek.

De in het laatste lid bedoelde verspreiding van de geschriften moet niet door de dader zelf verricht worden; het is voldoende dat ze het noodzakelijk gevolg moest zijn van het toezenden van het geschrift aan de geadresseerde, wat medebrengt dat ze door de dader gewild werd (vgl. Cass., 23 oktober 1916, Pas., 1917, I, 290).

Het kwaadwillig opzet veronderstelt het opzet om te schaden of te beledigen. Het volstaat dus niet dat men wetens en willens een persoon heeft belast. Het misdrijf veronderstelt een intentioneel element, met name het oogmerk om te schaden. Wanneer de beklagde, zij het verkeerdelijk maar te goeder trouw, de mening is toegedaan dat de aangewreven feiten waarachtig zijn, volstaat dit niet om het kwaadwillig opzet te weerleggen. Om het kwaadwillig opzet uit te sluiten, dient vastgesteld te worden dat de beklagde daadwerkelijk geloofd heeft, ter goeder trouw, in de waarachtigheid van de aangewreven feiten zowel als in de mogelijkheid om er het bewijs van aan te dragen (D. N., o.c. nr. 833).

3.4 In deze wordt door het Openbaar Ministerie alsook door de beklagde het openbaar karakter van de feiten betwist. Het blijkt dat beklagde zijn uitlatingen heeft gedaan in een privé-woning, in aanwezigheid van zijn eigen raadsman en één journalist. Dit betreft dus geen openbare plaats, noch een plaats waar bepaalde mensen het recht

hebben om te vergaderen. In zoverre het gaat om mondelinge uitlatingen, zou de tenlastelegging enkel kunnen weerhouden worden in zoverre de uitlatingen werden gedaan in aanwezigheid van de beledigde, minstens dat hij de uitlatingen kon horen. Dit is in casu niet het geval geweest, nu noch de burgerlijke partijen, noch andere leden van de geviseerde politieke partij in de privéwoning aanwezig waren op het ogenblik van het interview.

Men zou zich de vraag kunnen stellen of er sprake is van verspreiding door een geschrift, nu de beklaagde zijn uitlatingen deed ten overstaan van een journaliste met het oog op het schrijven van een artikel. De schriftelijke verspreiding van een lasterlijke aantijging veronderstelt evenwel dat de dader minstens zelf één geschrift heeft verstuurd (met het oog op verdere verspreiding), wat in deze niet het geval is geweest. Het artikel werd geschreven door een derde die de vrijheid had om de uitlatingen van beklaagde in haar artikel op te nemen of niet en ook de vrijheid had over de wijze waarop deze uitlatingen werden weergegeven in het artikel. Uit een mail verstuurd op 31 december 2015 door de toenmalige raadsman van beklaagde aan de hoofdredacteur van De Morgen (stuk 1 beklaagde), blijkt deze raadsman zich te beklagen over het feit dat hij de tekst niet had kunnen nalezen voor publicatie. Beklaagde zal in dit verband nog ter zitting ontkennen de bewuste zin waarvoor hij thans wordt vervolgd te hebben geuit ten overstaan van de journaliste doch enkel te hebben verwezen naar de familiale banden tussen bepaalde NVA-leden en voormalige collaborateurs, een feit waarvan hij meent de bewijzen te kunnen aandragen. Beklaagde kan dus derhalve niet verantwoordelijk gesteld worden voor de concrete inhoud van het concrete artikel, los dan nog van het feit dat hij zelf geen geschrift heeft geschreven, zodat het begrip "verspreiding door een geschrift" in zijn hoofde niet kan weerhouden worden.

Het misdrijf "laster" is derhalve niet ten genoegte van rechte bewezen in hoofde van beklaagde.

Wat betreft de tenlastelegging D, zijnde de mondelinge beledigingen, dienen dezelfde voorwaarden van openbaarheid voldaan te zijn als in het geval van laster (art. 444 S.W.), wat in deze dus niet het geval is. Ook hier dringt zich de vrijspraak op. In toepassing van art. 194 Sv. , verwijzend naar art. 162, 2° lid Sv. dienen de burgerlijke partijen veroordeeld te worden tot de kosten.

OP BURGERLIJK GEBIED

Gelet op de vrijspraak dienen de burgerlijke partijstellingen te worden afgewezen als ongegrond.

Waar huidige procedure het gevolg is van een verwijzingsbeschikking door de raadkamer en niet van een rechtstreekse dagvaarding, kan de beklaagde geen aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding van de burgerlijke partijen, wat overigens ook niet werd gevorderd.

OM DEZE REDENEN,
DE RECHTBANK, rechtdoende in eerste aanleg en op tegenspraak :

Op strafrechtelijk gebied :

Spreekt de beklaagde vrij van de hem ten laste gelegde feiten B.2 en D, vrij van kosten.

Veroordeelt de burgerlijke partijen hoofdelijk tot de proceskosten, wat de openbare partij betreft tot op heden in het geheel begroot op 103,79 euro, het onderzoek geopend zijnde ten gevolge van hun optreden als burgerlijke partijen.

Op burgerlijk gebied :

Wijst de vorderingen van de burgerlijke partijen V. W., V. H. B. en R. T. af als ontvankelijk, maar ongegrond.

Dit vonnis is gewezen door de O derde kamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, zetelend in strafzaken, samengesteld uit de magistraten die in deze zaak hebben gezeteld en geoordeeld:

- N. S., ondervoorzitter, voorzitter van de kamer;
- J. C., rechter;
- T. L., rechter ; ,,

En op openbare terechtzitting van twintig oktober tweeduizendzeventien uitgesproken door de voorzitter van de kamer N. S.

in aanwezigheid van substituut-procureur des Konings L. V. d. S.,

en met bijstand van B. C., griffier